

DIRECTIVE

DIRECTIVA 2008/52/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

din 21 mai 2008

privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 61 litera (c) și articolul 67 alineatul (5) a doua liniuță,

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽¹⁾,

hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat ⁽²⁾,

întrucât:

(1) Comunitatea și-a stabilit ca obiectiv menținerea și dezvoltarea unui spațiu de libertate, securitate și justiție, în cadrul căruia se asigură libera circulație a persoanelor. În acest scop, Comunitatea trebuie să adopte, printre altele, măsuri în domeniul cooperării judiciare în materie civilă care sunt necesare bunei funcționări a pieței interne.

(2) Principiul accesului la justiție este fundamental și, în vederea facilitării accesului la justiție, Consiliul European, în cadrul reuniunii sale de la Tampere din 15 și 16 octombrie 1999, a solicitat crearea de către statele membre a unor proceduri alternative, extrajudiciare.

(3) În mai 2000, Consiliul a adoptat Concluziile privind metodele alternative de soluționare a litigiilor în materie civilă și comercială, afirmând că stabilirea principiilor de bază în acest domeniu este un pas esențial în vederea înlesnirii evoluției și a funcționării corespunzătoare a procedurilor extrajudiciare pentru soluționarea litigiilor în materie civilă și comercială care să ducă la simplificarea și îmbunătățirea accesului la justiție.

(4) În aprilie 2002, Comisia a prezentat o Carte verde privind metodele alternative de soluționare a litigiilor în materie civilă și comercială, în care a examinat situația actuală în ceea ce privește metodele alternative de soluționare a litigiilor în Uniunea Europeană și a inițiat o vastă consultare cu statele membre și cu părțile interesate privind posibilele măsuri de încurajare a utilizării medierii.

(5) Obiectivul de a asigura un acces mai bun la justiție, ca parte a politicii Uniunii Europene de instituire a unui spațiu de libertate, securitate și justiție, ar trebui să includă accesul la metode de soluționare a litigiilor atât pe cale judiciară, cât și extrajudiciară. Prezenta directivă ar trebui să contribuie la buna funcționare a pieței interne, în special în ceea ce privește disponibilitatea serviciilor de mediere.

(6) Medierea poate asigura o soluționare extrajudiciară eficientă din perspectiva costurilor și rapidă a litigiilor în materie civilă și comercială prin intermediul unor proceduri adaptate nevoilor părților. Este mai probabil ca acordurile rezultate din mediere să fie respectate voluntar și să mențină o relație amiabilă și durabilă între părți. Aceste avantaje sunt și mai pronunțate în situațiile care prezintă elemente de extraneitate.

(7) Pentru a promova în continuare utilizarea mai intensă a medierii și pentru a asigura un cadru juridic previzibil părților care recurg la mediere, este necesară introducerea unei legislații cadru, care să abordeze, în special, aspecte esențiale ale procedurii civile.

(8) Dispozițiile prezentei directive ar trebui să se aplice numai medierii în cazul litigiilor transfrontaliere, dar nimic nu ar trebui să împiedice statele membre în a aplica aceste dispoziții în egală măsură procedurilor interne de mediere.

(9) Prezenta directivă nu ar trebui să împiedice în niciun fel folosirea tehnologiilor moderne de comunicare în cadrul procedurii de mediere.

⁽¹⁾ JO C 286, 17.11.2005, p. 1.

⁽²⁾ Avizul Parlamentului European din 29 martie 2007 (JO C 27 E, 31.1.2008, p. 129), Poziția comună a Consiliului din 28 februarie 2008 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și Poziția Parlamentului European din 23 aprilie 2008 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial).

- (10) Prezenta directivă ar trebui să se aplice procedurilor în care două sau mai multe părți ale unui litigiu transfrontalier încearcă, din proprie inițiativă, să ajungă la un acord amiabil în privința soluționării litigiului dintre ele, cu asistența unui mediator. Aceasta ar trebui să se aplice în materie civilă și comercială. Totuși, directiva nu ar trebui să se aplice în cazul drepturilor și obligațiilor de care părțile nu pot dispune în mod liber potrivit legislației aplicabile corespunzătoare. Astfel de drepturi și obligații se regăsesc în special în dreptul familiei și în dreptul muncii.
- (11) Prezenta directivă nu ar trebui să se aplice negocierilor precontractuale și nici procedurilor cvasijudiciare, precum anumite sisteme de conciliere judiciară, sisteme de soluționare a plângerilor consumatorilor, arbitrajul și deciziile experților, sau procedurilor în cadrul cărora persoanele sau organele care conduc procedura emit o recomandare oficială, ce poate fi obligatorie sau nu, privind soluționarea litigiului.
- (12) Prezenta directivă ar trebui să se aplice cazurilor în care o instanță trimite părțile să recurgă la mediere sau în care dreptul național prevede medierea. Mai mult decât atât, în măsura în care un judecător poate acționa ca mediator în conformitate cu dreptul național, prezenta directivă ar trebui să se aplice de asemenea medierii efectuate de un judecător care nu este implicat în nicio procedură judiciară conexă domeniului sau domeniilor litigioase. Aplicarea acestei directive nu ar trebui, însă, să fie extinsă la demersurile instanței sau ale judecătorului sesizat cu soluționarea unui litigiu, în contextul procedurii judiciare privind litigiul respectiv, sau la cazurile în care instanța sau judecătorul sesizat solicită asistență sau consiliere din partea unei persoane competente.
- (13) Medierea prevăzută în prezenta directivă ar trebui să constituie o procedură voluntară în sensul că părțile sunt ele însele responsabile de procedură și o pot organiza după cum doresc și încheia în orice moment. Totuși, instanțele ar trebui să aibă posibilitatea de a stabili în temeiul dreptului național termene în care să se desfășoare procedura de mediere. De asemenea, instanțele ar trebui să poată atrage atenția părților asupra posibilității de a recurge la mediere ori de câte ori este cazul.
- (14) Nicio dispoziție a prezentei directive nu ar trebui să aducă atingere legislației naționale în temeiul căreia recurgerea la mediere este obligatorie sau face obiectul unor stimulente sau sancțiuni, cu condiția ca o astfel de legislație să nu împiedice părțile să își exercite dreptul de acces la sistemul judiciar. De asemenea, nicio dispoziție a prezentei directive nu ar trebui să aducă atingere sistemelor actuale de autoreglementare în domeniul medierii, în măsura în care acestea abordează aspecte nereglementate de prezenta directivă.
- (15) Pentru a asigura securitatea juridică, prezenta directivă ar trebui să indice data care se ia în considerare pentru a determina dacă un litigiu pe care părțile încearcă să îl soluționeze pe calea medierii este sau nu un litigiu transfrontalier. În absența unui acord scris, se consideră că părțile decid să recurgă la mediere în momentul în care iau măsuri specifice în vederea inițierii procedurii de mediere.
- (16) Pentru a asigura încrederea reciprocă necesară cu privire la confidențialitate, la efectul asupra decăderii și a prescripției și la recunoașterea și executarea acordurilor rezultate în urma medierii, statele membre ar trebui să încurajeze, prin orice mijloace pe care le consideră potrivite, formarea mediatorilor și introducerea unor mecanisme eficiente de control al calității în ceea ce privește furnizarea serviciilor de mediere.
- (17) Statele membre ar trebui să definească astfel de mecanisme, care pot include recurgerea la soluții disponibile pe piață, și nu ar trebui să li se solicite asigurarea vreunei finanțări în acest sens. Aceste mecanisme ar trebui să urmărească menținerea flexibilității procedurii de mediere și a autonomiei părților și garantarea faptului că medierea este efectuată de o manieră eficientă, imparțială și competentă. Ar trebui atrasă atenția mediatorilor asupra existenței Codului european de conduită pentru mediatorii care ar trebui pus, de asemenea, la dispoziția publicului larg pe internet.
- (18) În domeniul protecției consumatorului, Comisia a adoptat o recomandare⁽¹⁾ care stabilește criteriile minime de calitate pe care organele extrajudiciare implicate în soluționarea amiabilă a litigiilor consumatorilor ar trebui să le ofere justițiabililor. Orice mediator sau organism care intră în domeniul de aplicare al acestei recomandări ar trebui încurajat să îi respecte principiile. Pentru a facilita diseminarea informațiilor referitoare la astfel de organisme, Comisia ar trebui să înființeze o bază de date cu sistemele extrajudiciare pe care statele membre le consideră conforme cu principiile recomandării menționate.
- (19) Medierea nu ar trebui considerată o soluție inferioară procedurii judiciare din cauza faptului că respectarea acordurilor rezultate în urma medierii ar depinde de bunăvoința părților. Prin urmare, statele membre ar trebui să asigure părților unui acord scris rezultat în urma medierii posibilitatea conferirii unui caracter executoriu conținutului acestuia. Un stat membru ar trebui să aibă posibilitatea de a refuza recunoașterea caracterului executoriu al unui acord numai în cazul în care clauzele acestuia sunt contrare dreptului său, inclusiv dreptului internațional privat al acestuia, sau în cazul în care legislația acestuia nu prevede posibilitatea pentru conținutul acordului respectiv de a dobândi caracter executoriu. Un astfel de caz ar putea fi cel în care acordul cuprinde obligații care, prin natura lor, nu pot avea caracter executoriu.

⁽¹⁾ Recomandarea Comisiei 2001/310/CE din 4 aprilie 2001 privind principiile pentru activitatea organelor extrajudiciare implicate în soluționarea amiabilă a litigiilor în materie de consum (JO L 109, 19.4.2001, p. 56).

- (20) Conținutul unui acord rezultat în urma medierii care a devenit executoriu într-un stat membru ar trebui recunoscut și declarat executoriu în celelalte state membre în conformitate cu dreptul comunitar sau național aplicabil. Aceasta se poate realiza, de exemplu, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială ⁽¹⁾ sau al Regulamentului (CE) al Consiliului nr. 2201/2003 din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești ⁽²⁾.
- (21) Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 prevede în mod expres că, pentru a fi executorii în alt stat membru, acordurile dintre părți trebuie să fie executorii în statul membru în care au fost încheiate. În acest sens, în cazul în care conținutul unui acord rezultat în urma medierii și care privește aspecte de dreptul familiei nu este executoriu în statul membru în care a fost încheiat acordul și în care este formulată cererea prin care se solicită conferirea caracterului executoriu, prezenta directivă nu ar trebui să încurajeze părțile să eludeze legile acelui stat membru prin conferirea caracterului executoriu acordului într-un alt stat membru.
- (22) Prezenta directivă nu ar trebui să afecteze normele din statele membre privind executarea acordurilor rezultate în urma medierii.
- (23) Confidențialitatea în procesul de mediere este importantă și de aceea prezenta directivă ar trebui să asigure un grad minim de compatibilitate a normelor de procedură civilă în privința modului în care să se asigure protecția confidențialității medierii în cadrul tuturor procedurilor judiciare în materie civilă și comercială sau în cadrul procedurilor de arbitraj desfășurate ulterior.
- (24) Pentru a încuraja părțile să recurgă la mediere, statele membre ar trebui să se asigure că normele lor privind decăderea și prescripția extinctivă nu împiedică părțile să facă apel la procedurile judiciare sau la arbitraj în caz de eșec al medierii. Statele membre ar trebui să garanteze obținerea acestui rezultat, chiar dacă prezenta directivă nu armonizează normele de drept intern privind termenele de decădere și de prescripție. Dispozițiile privind termenele de decădere și de prescripție din acordurile internaționale, astfel cum au fost puse în aplicare în statele membre, de exemplu în domeniul dreptului transporturilor, nu ar trebui să fie afectate de dispozițiile prezentei directive.
- (25) Statele membre ar trebui să încurajeze distribuirea către publicul larg a informațiilor privind modalitățile de contactare a mediatorilor și a organizațiilor care oferă servicii de mediere. De asemenea, statele membre ar trebui să încurajeze practicienii în domeniul dreptului să își informeze clienții cu privire la posibilitatea recurgerii la mediere.
- (26) În conformitate cu punctul 34 din Acordul interinstituțional pentru o mai bună legiferare ⁽³⁾, statele membre sunt încurajate să elaboreze, pentru ele însele și în interesul Comunității, propriile tabele de concordanță care să ilustreze, pe cât posibil, corespondența dintre prezenta directivă și măsurile de transpunere și să le facă publice.
- (27) Prezenta directivă vizează promovarea drepturilor fundamentale și ține seama de principiile care sunt recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- (28) Deoarece obiectivele prezentei directive nu pot fi realizate în mod satisfăcător de către statele membre și, având în vedere amploarea și efectele acțiunii pot fi realizate mai bine la nivelul Comunității, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din tratat. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la respectivul articol, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestor obiective.
- (29) În conformitate cu articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul de instituire a Comunității Europene, Regatul Unit și Irlanda și-au exprimat dorința de a participa la adoptarea și aplicarea prezentei directive.
- (30) În conformitate cu articolele 1 și 2 din Protocolul privind poziția Danemarcei, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul de instituire a Comunității Europene, Danemarca nu participă la adoptarea prezentei directive, care, prin urmare, nu este obligatorie pentru aceasta și nu i se aplică,

⁽¹⁾ JO L 12, 16.1.2001, p. 1. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 (JO L 363, 20.12.2006, p. 1).

⁽²⁾ JO L 338, 23.12.2003, p. 1. Regulament modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2116/2004 (JO L 367, 14.12.2004, p. 1).

⁽³⁾ JO C 321, 31.12.2003, p. 1.

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1

Obiectivul și domeniul de aplicare

(1) Obiectivul prezentei directive este de a facilita accesul la soluționarea alternativă a litigiilor și de a promova soluționarea pe cale amiabilă a acestora prin încurajarea utilizării medierii și asigurarea unei relații echilibrate între mediere și procedurile judiciare.

(2) Prezenta directivă se aplică, în cazul litigiilor transfrontaliere, în materie civilă și comercială, exceptând acele drepturi și obligații de care părțile nu pot dispune în conformitate cu legislația aplicabilă corespunzătoare. Directiva nu se aplică, în special, chestiunilor fiscale, vamale sau administrative și nici răspunderii statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice („*acta iure imperii*”).

(3) În prezenta directivă, termenul „stat membru” înseamnă statele membre cu excepția Danemarcei.

Articolul 2

Litigii transfrontaliere

(1) În sensul prezentei directive, un litigiu transfrontalier este acela în care cel puțin una dintre părți își are domiciliul sau reședința obișnuită într-un alt stat membru decât cel al oricărei alte părți la data la care:

- (a) părțile decid să recurgă la mediere după apariția litigiului;
- (b) medierea este impusă de instanță;
- (c) există o obligație de a recurge la mediere care reiese din dreptul național; sau
- (d) o invitație este adresată părților, în sensul articolului 5.

(2) Fără a aduce atingere alineatului (1), în sensul articolelor 7 și 8, un litigiu transfrontalier este în egală măsură cel în care procedurile judiciare sau arbitrale care au urmat medierii între părți sunt inițiate în alt stat membru decât cel în care părțile își au domiciliul sau reședința obișnuită la data menționată la alineatul (1) litera (a), (b) sau (c).

(3) În sensul aplicării alineatelor (1) și (2), domiciliul se determină în conformitate cu dispozițiile articolelor 59 și 60 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 3

Definiții

În sensul prezentei directive se aplică următoarele definiții:

(a) „mediere” înseamnă un proces structurat, indiferent cum este denumit sau cum se face referire la acesta, în care două sau mai multe părți într-un litigiu încearcă, din proprie inițiativă, să ajungă la un acord privind soluționarea litigiului dintre ele, cu asistența unui mediator. Acest proces poate fi inițiat de către părți, recomandat sau impus de instanță sau prevăzut de dreptul unui stat membru.

Aceasta include medierea efectuată de un judecător care nu este implicat în nicio procedură judiciară conexă litigiului în cauză. Medierea exclude demersurile instanței sau ale judecătorului sesizat de a soluționa litigiul pe parcursul procedurilor judiciare privind litigiul în cauză;

(b) „mediator” înseamnă orice terț chemat să conducă procesul de mediere într-o manieră eficientă, imparțială și competentă, indiferent de denumirea sau de profesia terțului în statul membru respectiv și de modul în care terțul a fost numit sau i s-a solicitat să efectueze medierea.

Articolul 4

Asigurarea calității medierii

(1) Statele membre încurajează, prin orice mijloace pe care le consideră potrivite, elaborarea unor coduri voluntare de conduită și acceptarea acestora de către mediatori și organizațiile care furnizează servicii de mediere, precum și a altor mecanisme eficiente de control al calității privind furnizarea serviciilor de mediere.

(2) Statele membre încurajează formarea inițială și continuă a mediatorilor pentru a asigura efectuarea unei medieri eficiente, imparțiale și competente față de părți.

Articolul 5

Recurgerea la mediere

(1) O instanță la care a fost introdusă o acțiune poate, atunci când este cazul și având în vedere toate circumstanțele cazului respectiv, să invite părțile să recurgă la mediere pentru a soluționa litigiul. Instanța poate, de asemenea, invita părțile să participe la o sesiune de informare privind recurgerea la mediere dacă astfel de sesiuni sunt organizate și sunt ușor accesibile.

(2) Prezenta directivă nu aduce atingere legislației naționale conform căreia recurgerea la mediere, înainte sau după începerea procedurii judiciare, este obligatorie sau face obiectul unor stimulente sau sancțiuni cu condiția ca o astfel de legislație să nu împiedice părțile să își exercite dreptul de acces la sistemul judiciar.

Articolul 6

Caracterul executoriu al acordurilor rezultate în urma medierii

(1) Statele membre asigură părților, sau uneia dintre părți cu consimțământul expres al celorlalte, posibilitatea de a solicita dobândirea caracterului executoriu al conținutului acordului scris rezultat în urma medierii. Conținutul unui astfel de acord dobândește forță executorie, cu excepția cazului în care fie conținutul acordului este contrar dreptului statului membru în care este făcută solicitarea, fie dreptul acelui stat membru nu prevede posibilitatea conferirii acestuia un caracter executoriu.

(2) Conținutul acordului poate dobândi caracter executoriu printr-o hotărâre, decizie sau act autentic emise de o instanță sau de o altă autoritate competentă în conformitate cu dreptul statului membru în care a fost făcută solicitarea.

(3) Statele membre comunică Comisiei denumirile instanțelor judecătorești sau ale altor autorități competente să primească cereri în conformitate cu alineatele (1) și (2).

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere normelor aplicabile recunoașterii și executării în alt stat membru a unui acord al cărui conținut a dobândit caracter executoriu în conformitate cu alineatul (1).

Articolul 7

Confidențialitatea medierii

(1) Dat fiind că este de dorit ca medierea să aibă loc într-un mod care respectă confidențialitatea, statele membre se asigură că, cu excepția cazului în care părțile hotărăsc altfel, nici mediatorii, nici cei implicați în administrarea procesului de mediere să nu fie obligați să aducă probe în cursul procedurilor judiciare civile și comerciale sau în cursul procedurilor arbitrale privind informații rezultate din sau în legătură cu procesul de mediere, cu excepția cazului în care:

(a) acest lucru este necesar pentru considerente imperioase de ordine publică ale statului membru respectiv, în special pentru a asigura protecția interesului superior al copilului sau pentru a împiedica vătămarea integrității fizice sau psihice a unei persoane; sau

(b) divulgarea conținutului acordului rezultat în urma medierii este necesară punerii în aplicare sau executării acestuia.

(2) Nicio prevedere din alineatul (1) nu împiedică statele membre să adopte măsuri mai stricte pentru a proteja confidențialitatea medierii.

Articolul 8

Efectul medierii asupra termenelor de decădere și de prescripție

(1) Statele membre se asigură că părțile care aleg medierea în vederea soluționării unui litigiu nu vor fi ulterior împiedicate să inițieze o procedură judiciară sau arbitrală privind respectivul litigiu ca urmare a împlinirii unor termene de decădere sau de prescripție extinctive pe durata procesului de mediere.

(2) Alineatul (1) nu aduce atingere dispozițiilor privind termenele de decădere și de prescripție din acordurile internaționale la care sunt părți statele membre.

Articolul 9

Informarea publicului larg

Statele membre încurajează, prin orice mijloace pe care le consideră potrivite, punerea la dispoziția publicului larg, în special pe internet, a informațiilor privind modalitățile de contactare a mediatorilor și a organizațiilor care oferă servicii de mediere.

Articolul 10

Informații referitoare la autoritățile și instanțele competente

Comisia face publice, prin orice mijloace corespunzătoare, informațiile referitoare la instanțele sau autoritățile competente comunicate de către statele membre în conformitate cu articolul 6 alineatul (3).

Articolul 11

Revizuirea

Nu mai târziu de 21 mai 2016, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European un raport privind aplicarea prezentei directive. Acest raport analizează evoluția medierii în Uniunea Europeană și impactul prezentei directive în statele membre. Dacă este necesar, raportul este însoțit de propuneri în vederea adaptării prezentei directive.

*Articolul 12***Transpunerea**

(1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 21 mai 2011, cu excepția articolului 10, pentru care asigurarea conformității trebuie să aibă loc cel mai târziu la 21 noiembrie 2010. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

Atunci când statele membre adoptă aceste acte, ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitățile de efectuare a acestei trimiteri.

(2) Statele membre comunică Comisiei textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

*Articolul 13***Intrarea în vigoare**

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

*Articolul 14***Destinatari**

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Strasbourg, 21 mai 2008.

Pentru Parlamentul European

Președintele

H.-G. PÖTTERING

Pentru Consiliu

Președintele

J. LENARČIČ
